

ՄԵԼԿ

Տարեկան գինը 10 րուբլ կէս տարվանը 6 րուբլ
Առանձին համարները 5 կոպեկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմյան համարատար մէջ:

(Պարագրաֆացիք զիտում են ուղղակի
Тифлису, Редакция „Мелк“)

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և առն օրերէն):

Հայտարարութիւնը ընդունվում է ամէն լեզուով:

Հայտարարութիւններէ համար վճարում են
խրաբանչիւր բառին 2 կոպեկ:

ԲՈՎԱՆԻԿԱՌԹԻՒՆ

Մեր պաշտպանած դատը—Արտաքին տե-
ւորութիւնը: «Levant Herald» լրագորի յոգեւածը
հայերի մասին, համակ թիրբալայց—Յայտա-
արարութիւնները—Բանտ քրեական ինքնիշխան:

ՄԵՐ ՊԱՅՏՊԱՆԱԾ ԴԱՏԸ

Այն բաղդատը հետեանքը, ու-
րին մենք կարողացանք համայն
մեր գործունէութեան մի քանի
տարակց ընթացքում, հաշտու-
թիւն քարոզելով լուսաւորական,
կաթօղիկ և բողոքական հայերի
մէջ առիթ է տալիս մեր մի բա-
նի բարեկամներին առաջարկել
մեզ տպագրութեամբ բացարձա-
կապէս յայտնել թէ ի՞նչ է եղել
մեր շարժառիթը ազգութեան
անունով հաշտութիւն քարոզել
կրօնական միմեանց թշնամի բա-
նակների մէջ, յարգելով իւրաքան-
չիւրի դաստնութիւնը:

Մենք այդ հարցին կը պա-
տասխանենք այսպէս:

Ի հարկէ այդ հարցի մէջ մեր
շարժառիթը գլխաւորապէս եղել
է ազգութեան ինքզինքը, բայց մա-
սամբ էլ նոյն է եղել ինչ որ ու-
րիշ նոյնանման ինքզինքներում (Ին-
քնք օրինակներ)

Հին սերունդը պէտք է հովա-

նաւորող լինի նոր սերունդի վե-
րաբերութեամբ,—բայց մեր հա-
տարակութեան մէջ պատահում
էր հակառակը. պատահում էր որ
հին սերունդը ծնւում էր նոր սե-
րունդի վրա: Մենք մեր պարտա-
ւորութիւնը համարեցինք, այդ
դիպումներում, պաշտպանել նոր
սերունդը հին սերունդի դէմ:

Հզամարդիկ շատ անգամ խիստ
են դէպի կանայք,—բայց մի և
նոյն ժամանակ մեծ մասամբ մեր-
ժում են տալ կանանց որ և է
իրաւունքներ: Մենք միշտ արգար
համարեցինք թոյլ կողմի դատը
պաշտպանել:

Գլխաւորին հարստահարված է
վաշխառուից,—մենք զիջացու
կողմն էինք բռնում միշտ:

Կուսակրօն հոգեւորականու-
թեան մի քանի ներկայացուցիչ-
ները ծնւում են ներգործում աշ-
խարհական հոգեւորականների, բա-
հանաների վրա,—մենք այդ վեր-
ջինները պաշտպանելու մեր պար-
տաւորութիւն ենք համարել միշտ:

Հայ-լուսաւորականները ազ-
գի մէջ հաջակն մեծամասնութիւն
կազմելով համեմատելով կաթօղիկ
բողոքական և մահմետական հա-
յերի փոքրիկ առկաւանանութեան
հետ, պէտք է իսկապէս մեծահո-
գի լինէին դէպի իրանց մէջ փոք-

րամասնութիւն կազմող այլադա-
ւան եղբայրները: Բայց ընդհա-
կառակն, լուսաւորական հայերի
ամբողջ ծագումը, ծնւում, հալա-
ծում էր իր կրօններ եղբայրներին:
(Մշակը) հաւատարմի մնալով իր
ուղղութեանը, արդարութեան ա-
նունով պաշտպան հանդիսացաւ
հալածված թոյլերի ընդդէմ ճնշ-
ող զօրեղ մեծամասնութեան:

Այսպէս միշտ արաւ (Մշակը)
է այսպէս միշտ պէտք է անի.
քանի որ գոյութիւն կունենայ:
Նա միշտ պէտք է պաշտպանի
թոյլերին. միշտ պէտք է յանձն
առնի թոյլերի, տկարների, գրկ-
վածների, անպաշտպանների դա-
տը:

Եւ մենք համոզված ենք որ
այդ տեսակ ուղղութեանը հետե-
ւելով, մենք վերջ ի վերջոյ միշտ
կը թողնու իր հանդիսանանքը, որով-
հետեւ արդարութիւնը մեր կողմն
է:

Գ. Ա.

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

«LEVANT-HERALD» ԼՍԱԳԻ ԾՈՒԳՈՒՄԸ
ՀԱՅԵՐԵՆԻ ՄԵԼԿԻՆ

Բաղնիքի ինքրուածքը և շատ հակա-
սական պահանջները պիտի բռնէ Արե-
ւելիի զանազան ազգերն և թշուալ քրիս-

տոնայք, երբ ապառախ կուսակցութիւն,
անցնելով իշխանութեան գլուխը, պիտի կա-
մենայ գործարար այն խառնուրդը, զոր բ-
րաւ լրտ Պիքսանիլիզի դէմ միգամ ժամա-
նակ: Այն մեծ փառասանը, արքայու-
թեան, բարոյականի և քրիստոնէական գա-
տի այն մեծ փառասանը, որ, ընտրութեանց
ժամանակ, կը թուէր ունենալ հարիւր բե-
րան գովելու համար պիւրիտաններ, յոյներ,
պանիսցիներ և զարաւաղիներ, այժմ նա կա-
րաւ է Բրիտանի պէս հարիւր բազուկ ու-
նենայու, որպէս զի կարող լինի լրացնել ոչ
միայն այն փրկութեան գործը, որ անուշա-
հիւստային իր սուրբ դասակցի կողմէ, այլ
և նաեւ սխիւ, ինչ որ աւելի զժողովրդին է,
արդիւ իր պաշտպանութիւնը (քրիստոնէայ-
ները), որպէս զի ի գործ չը դնեն իրարու
դէմ այն անգլիկական և բռնութեան ա-
րուեստը, որուն մէջ զերսպանցած են շնորհիւ
4 Գոր զերտութեան: Բայց, որ, Կաթոլիկի
արտաքին աշխարհաւարութեան մէջ ջրջ
տուած ճարտարութիւնը, պիտի ապահովէ,
փառահ և իր, այս ինչոյցն լուծուին եւրո-
պական Փոռքիդ ապագային կարգադրու-
թեան մասին, որ, Կաթոլիկներ գործը պիտի
ձիշտ լինի 5 մեծ տերութեանց գործակցու-
թեամբ, որը, հասանալանապէս, պիտի ունե-
նան միշտ մի և նոյն համաձայնութիւնը և
անշահախնայութիւնը մի միկի նկատմամբ,
բայց Ասիոյ մասին, տերութեանց դիրքը
տարբեր պիտի լինի: Շնորհիւ Կաթոլիկ պաշ-
տարարութիւնը, Անգլիկա տարբեր դիրք միւսին
միւս տերութեան ապառ Փորք-Ասիոյ մէջ: Պ.
Կաթոլիկն չը պիտի մերժէ անշուշտ կատա-
րել այն խառնուրդը, թէպէտ և ծանր, զոր
իր բն. դրաւ ապագայ անգլիկացի քաղաքա-
զիտաց աւան վրա լրտ Պիքսանիլիզի առ-

Ի Ե Ն Թ Ը

ԱՐԱՆՆԵՐ ԱՐԵՐԻՆ ԲՈՒՌՈՒՄԻՐԱԿԱՆ
ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՅ ՀԱՅՈՒՍՏԱՆՈՒՄ

Լսելով վարդապետ, որպէս զանազան յանգուցն
ձեռնարկութիւններէ մէջ փորձելով, մարդու, երկու
բացարձակութիւնները, հարապատեւ և Արեւն պա-
տասխանելով:

Մենք մեր հաղտուանքը կը փոխենք և ոչ
որ չէ կարող ճանաչել մեզ:
—Ի՞նչ է նոյն է ինչ որ անուշալ—լինք, զար-
մեալ կը յայտնուի: Այստեղ պակաս չեն թափա-
նակները: Նման սորոքի, որ ձեռք մանան Արտե-
զի հայերը, եթէ մը առիթով կարող են չանել
թուրքի համակրութիւնը, չեն ինչպէս, թէ՛ն իրանով
ձեռնուին և լինեն իրանց ազգայնութիւնը—Հայը,
աւելի քան օտարները, ինչն է իր թշնամին...

Վերջին խօսքերը արտասանեց նա խորիկ վրը-
ղութիւններով: Ան օրիշ անցքերի տեսլաւ պարտա-
րութիւնները ապակի գրգռել կեն նրա չէրը:
Մի կողմից իր յարգած երկրաստորի կրօնասու-
րութիւնը, միւս կողմից փոքրիկ անասորքի
թուրքապաշտութիւնը մի կողմից, թուաւ զաւաճա-
ռելի անարգել, միւս կողմից թափալ կեցնող լուս-
բացողութիւնները, անասոր դաշտացել կեն նրա
փրկողը, թէ՛ն այդ փարէլի մարդու ձեռքին յա-
նի տան մէջ կատարած վրէժին տուր բանասի-
րութիւնները նրան իրան յայտնի չէին: Այդ մտա-
տանով թիւններն և լուսնային մէջ նա համարեալ
մտապաշտ էր կայացնել, այն նախկին էակին, որ նրա
արտուած առաջին տեղին էր բռնուած: Բռնակող աշ-
կայ տխուր և արաւաւոր պատկերը երեւոյթացաւ
նրան, և կարծեմ, առում լինէր, օտար են գնում:

Իր սիրտը բացանկաւ: Այժմ մը նոր և փառա-
գործ ձեռնարկութիւն բոլորովին բանասում էր նը-
րան: Լայպից Այժմ միանգամայն ունենաւ կին
Հայրապետի յոյսերը, թէ վարդապետ կազմակերպ
բըջը, և կը վերանշէր, կը տանէր մի հեռու
երկիր, ուր քաղաք բռնակալի ձեռքը այլ են չէր
հասնի:

Այս կողմից, որ, Արեւելի կորուստը ոչ ու-
կաւ տանելու էր Հայրապետին: Նա այդ անձնա-
նուր երկրաստորքին սրկեց, համակրեց աւելի քան
թէ վարդապետը: Այժմ թողնել նրան թուրքերի ձեռ-
քում, որ բանտերի խաւարի մէջ մայրն, տարին
և սպաննել նրան,—այդ նշանակաւ անգլիկական
լինի: Եւ այդ անգլիկական ձեռքի խաւար և աւե-
լի գտուն էր թուած Հայրապետին, դիտարկուեց
այն պատահումը, որ ինքը պէտք է առիթ տար
վարդապետին յետ մնալու իր ձեռնարկութիւնը, որ
ինքը պէտք է խալիպէր նրա բարի նպատակը
որ, Արեւելի պատկուտը համար, երբ յայտնուե-
լինէր, թէ որպիսի վիճակ է սպասում իր քրոջը
քաղաք բնիկ կողմից:

Իրենի պայտի խնձով և խաւարալիք գրու-
թեան ձեղք էր թէ վարդապետն և թէ Հայրապե-
տին նոյնպիսի խաւար մտածութիւններէ մէջ: Թէ
Լայպն և թէ կալանաւորված երկրաստորքը չու-
տափռել օգնութիւն կին պահանջում: Բայց դէպի
նրա պէտք էր դիմել առաջ,—այդ հայրը դժու-
արեմամբ էր նրան:

Բայց ինչ էր մտածում այն բողոքում Արեւն,
այդ յիստական ընտանիքի չը փառած և քալանաւոր
օրինակ—Նա խալապէս ոչինչ չէր մտածում: Նա
պայտասակ մարդերից էր, որին դէպի որ կողմը և
բռնու քննելն, այն կողմը կը գնար, այն պայտա-
նով միայն, որ դէպի վրա կողմը դատու հակա-
մտութիւն չունէր: Արեւն մի լուս և յալնալակ գոր-
ծիչ էր կրակի մէջից բանից դուրս հանելու համար,
գործածութիւնը կախված էր տիրել հմտութիւնից:

Վարդապետ խառնանութեան փոքր ինչ պար-
գիցաւ գործը: Վարդապետ, առանց մի կէտ անգամ
թաղանթելու, յայտնեց երկու եղբայրներին իր սէրը
դէպի նրանց քաղաք: Բայց, թէ ինքը խաղ է
տուել Լայպնի, որ կը փախնէ նրան և ստացել
է աղակալ յոսարութիւնը: Առաջ, թէ ինքը մի
այդպիսի օտարութիւն դիտարկութիւնը ստիպված
է կատարել, նրա համար միայն, որ չը չուէր, թէ
Լայպն հայրը կը համաձայնէր: աղկիւլ իրան կը-
նաւորեան ապաւ, որովհետեւ նա նկատու է, և հա-
մալված է, որ ձեռնուին խաւարն ալք ունի թափա-
նակները: վրա, և մտածում է նրան փառասանելու
—Այդ մարդու մասին աւելից է խաւար, շա-
րունակեց նա,—որովհետեւ դուր երկուսով է նրան
բաւական ճանաչում է ք, և ճանաչեցիք առաւելա-
պէս այսօր—թափալ Լէֆեդուրն, աղկիւլ ապա, մի
և նոյն է, որպէս զգեց նրան զայի կամ շան բե-
րանը...

—Բայց ինչ տանում է մէկ միտք, յառաջ տա-
րաւ նա,—ես, որպէս ձեռք յայտնեցի, պէտք է գնում
պ, Արեւելի տեսլի, այդ ձեռնարկութիւնը յետ
զգեցնել ամենին չեմ կարող: Բաւակցութիւնը
կենցիկ մի պայտիկ խալիպէն և ընկերը ծանր
պարտ է գնում ինչ վրա: Բացի զանկից, ես ինչ
մասամբ պատճառ եմ համարում, որ նա ընկաւ
այդ փորձանքի մէջ—ես նրան խալիպէն ցուցի, և
նրան յարգեցիք, ես աւելի վառեցի, այն կողմը,
որ բոլորված էր նրա սրտի մէջ: Գրանցով ես
չտապացիք նրա անկաւրը, ուրեմն պէտք է աշ-
խատեմ ապաւնել նրան:

—Միւս կողմից, յառաջ տարաւ նա,—եւ առջև
դրած է մի առաջին ապգիւր, չը գիտեմ թէ ինչ
պէտք է անել, արդեւ կարող եմ թողնել Լայպ-
նին: Գուցէ այսօր կամ էրեւ լէֆեդուրն բանը
այնպէս կը սարքէ, որ Լայպնը այդ նշեւէ կեն-
քի էր կրակի մէջից բանից դուրս հանելու համար,
գործածութիւնը կախված էր տիրել հմտութիւնից:

